

Upplands väsby kommun
vasbydirekt@upplandsvasby.se

2019-07-03
1 (25)
Dnr-2018:10782

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Breddensskolan i Upplands Väsby kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Breddenskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Breddenskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i låg utsträckning skolans utveckling av undervisningen.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektor behöver utveckla sin ledning och styrning av det pedagogiska arbetet

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektor behöver säkerställa att undervisningen struktureras så att den innefattar både en tydlig start och en summerande avslutning.

Trygghet och studiero

Utbildningen präglas i flera delar av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektor behöver utveckla arbetet med tillförsäkra eleverna trygghet genom en bredare kartläggning och ett systematiskt uppföljnings- och utvärderingsarbete

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i låg utsträckning.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla fungerande forum för att främja likvärdig bedömning på skolan
- Rektorn behöver följa upp lärarnas arbete med bedömningar och undersöka om det finns omotiverade avvikelser i bedömningen.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 13 januari 2020 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområden och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till sara.afifi@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– 2018:10782) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i låg utsträckning skolans utveckling av undervisningen.

Skolinspektionen motiverar sin bedömning genom att rektorn på Breddenskolan varken bedriver ett fungerande och systematiskt arbete med att följa upp och analysera skolenhetens resultat, förutsättningar, genomförande eller hur verksamheten bedrivs ur ett jämställdhetsperspektiv. Bedömningen motiveras även av att rektorn inte heller leder och organiserar varken det pedagogiska arbetet eller jämställdhetsarbetet på skolan på ett sådant sätt att det ger avtryck i undervisningen.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn under flera års tid inte bedrivit ett systematiskt kvalitetsarbete på Breddenskolan som omfattar en bred bild av utbildningens resultat och genomförande och i vilket personalen aktivt deltar.

Skolinspektionens personalenkät visar att lärarna på Breddenskolan har en mer negativ uppfattning än genomsnittet när det gäller påståendet att rektorn ser till att utvärdering av elevernas kunskapsutveckling ligger till grund för utveckling av utbildningen¹. I intervjuer uppger flertalet lärare att det under en lång tid saknats en struktur där elevernas kunskapsresultat följs upp på skolnivå och där arbetet med att utveckla verksamheten utgår från elevernas resultat, vilket bekräftas av rektorn i intervju. Rektorn berättar att hon som nytilträd tillförordnad rektor inte kunnat skapa sig en bild av hur kunskapsresultaten på övergripande nivå sett ut över tid utöver nationella proven i årskurs 3. Vid samtliga lärarintervjuer berättar även lärarna att de inte har någon kännedom om kunskapsresultaten på skolnivå, och att de inte varit delaktiga i att analysera elevernas måluppfyllelse på övergripande nivå. Representanter för elevhälsan uppger samma sak. Enligt flertalet lärare har lärarna

¹ Indexvärdet för påståendet var 6,1 på Breddenskolan, att jämföra med genomsnittsindexvärdet för samtlig personal i enkätomgången vilket var 7,4. Enkäten besvarades av pedagogisk personal våren 2018 och finns att ta del av som helhet i Skolverkets statistikdatabas (detta gäller samtliga referenser till Skolinspektionens personalenkät som anges i beslutet). Ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning.

inte deltagit i någon analys av elevernas kunskapsresultat på övergripande nivå sedan läsåret 2016/17, och då brukade de enligt några lärare endast diskutera måluppfyllelsen på skolnivå i svenska och matematik.

Även när det gäller rektorns uppföljning av lärarnas arbete som en del av arbetet med att utveckla verksamheten visar enkäten att lärarna på Breddensskolan har en mer negativ uppfattning än genomsnittet². I intervjuer berättar lärare att de kan få frågor på medarbetarsamtalen om hur de lägger upp sin undervisning och det framgår att specialpedagoger genomfört observationer av undervisningen i årskurserna 3-5, dock utan ett tydligt fokus. Det framgår inte att det genomförts några observationer i årskurserna 1-2, och rektorn säger också i intervju att det inte genomförs lektionsobservationer i dessa årskurser. I intervju med specialpedagogerna och rektorn framgår att observationerna i årskurserna 3-5 börjat genomföras på specialpedagogernas eget initiativ, men att rektorn uppmanat specialpedagogerna att delge henne information från observationerna. Rektorn eller någon annan skolledare har vidare, enligt lärare, inte genomfört några observationer i lärarnas undervisning de senaste två åren och i intervju säger rektorn att hon, utöver den bild hon får via specialpedagogerna om undervisningen i årskurserna 3-5 och tiominutersbesök i klassrummen i årskurserna 1-2, inte har någon bild av hur lärarna arbetar med läroplanens olika delar. Vidare uppger rektorn att det inte sker någon egentlig uppföljning av värdegrundsarbetet på skolan, även om lärare i intervju uppger att det sker till viss del vid medarbetarsamtal och vid revidering av skolans likabehandlingsplan.

Rektorns uppföljning av lärarnas förutsättningar fungerar dock enligt vad som framkommer i granskningen bättre. Lärare berättar att de vid de återkommande elevhälsoforumen tillfrågas om hur det fungerar med resurstillgången och ger även flera exempel på att rektorn vidtagit åtgärder utifrån vad lärarna berättat vid forumet. Detta bekräftas även av representanter för elevhälsan. Vidare berättar rektorn att lärarna även tillfrågas om sina förutsättningar i medarbetarenkäten, och i inskickad

² Indexvärdet för påståendet "rektor ser till att uppföljningen av mitt och mina kollegors arbete leder till relevanta förändringar i arbetssätt" var 5,0 på Breddensskolan, att jämföra med genomsnittsindexvärdet för samtlig personal i enkätomgången vilket var 6,6. Ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning.

dokumentation framgår att rektorn bland annat följt upp och analyserat förutsättningar i form av lärarbehörighet och lokaltillgång.

Skolinspektionens granskning visar att rektorns ledning och organisering av det pedagogiska arbetet inte är tillräckligt tydlig och att möjligheterna till kollegialt lärande som ger avtryck i undervisningen därför begränsas.

Skolinspektionens personalenkät från vårterminen 2018 visar att lärarna på Breddensskolan har en mer negativ uppfattning än genomsnittet gällande påståendet att rektorn tar ansvar för det pedagogiska arbetet på skolan³. När det gäller lärarnas uppfattning om rektorns pedagogiska ledarskap som helhet visar enkäten att Breddensskolans lärares uppfattning om sin rektors ledarskap tillhör de cirka 10 procent sämsta resultaten i enkätomgången⁴. Vid en intervju med lärare uppger samtliga att de fortsatt, vid tidpunkten för Skolinspektionens besök på skolan, har en negativ uppfattning om rektorns ansvarstagande för det pedagogiska arbetet. Lärarna beskriver att detta har att göra med att skolledningen inte kommunicerat någon tydlig pedagogisk vision och fokuserar på ekonomi snarare än på den pedagogiska verksamheten.

Skolinspektionens personalenkät visar även att lärarna på Breddensskolan har en mer negativ uppfattning än genomsnittet gällande påståendet att konferenserna på skolan är till nytta för undervisningen⁵. Lärare berättar i intervju att det tidigare funnits välfungerande forum och strukturer för pedagogiska konferenser på skolan, på så sätt att det då var tydligt vilket syfte och vilken agenda som konferenserna hade. Sedan några år tillbaka har detta enligt lärarna dock inte fungerat då konferensernas innehåll varit otydligt och lett till avsaknad av reellt kollegialt utbyte som kunnat ge avtryck i undervisningen. Lärare beskriver exempelvis att de förvisso har avsatt tid veckovis att träffa sina årskurskollegor, men att det varierar i vilken utsträckning detta sker då det

³ Indexvärdet för påståendet var 6,0 på Breddensskolan, att jämföra med genomsnittsindexvärdet för samtlig personal i enkätomgången vilket var 7,4. Ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning.

⁴ Det samlade indexvärdet för området "pedagogiskt ledarskap" på Breddensskolan placerar sig strax ovanför 10:e percentilen i enkätomgången. Ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning.

⁵ Indexvärdet för påståendet var 5,2 på Breddensskolan, att jämföra med genomsnittsindexvärdet för samtlig personal i enkätomgången vilket var 6,4. Ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning.

är upp till lärarna själva att bestämma vad de ska göra med tiden. Vidare lyfter lärare att det i vissa fall saknas möjlighet till samverkan med ämneskollegor. Representanter för elevhälsan redogör också för att den pedagogiska samverkan inte alltid fungerar då tid som finns avsatt för lärare att träffas används till att diskutera annat än undervisningen och eleverna, exempelvis vikarieanskaffning. Vidare uppger såväl representanter för elevhälsan som lärare att den bristfälliga kollegiala samverkan har kopplingar till att skolledningens beslut såväl som roll- och ansvarsfördelningen på skolan är otydlig. Exempelvis uppger lärare att det inte alltid är tydligt när ett nytt arbetssätt lyfts på en konferens om det innebär att skolledningen beslutat om att lärarna ska tillämpa det nya arbetssättet, eller om det bara diskuteras som ett förslag på hur man kan arbeta. Vidare uppger förstelärare att det inte skett några diskussioner på skolan de senaste 2,5 åren om vilka arbets- och förhållningssätt som ska gälla på skolan. Samtidigt lyfter såväl lärare som representanter för elevhälsan att det finns ett behov av en ökad samsyn och mer likvärdigt förhållningsätt kopplat till exempelvis elevsyn. Lärare lyfter också att det finns ett behov av att rektorn, för att försäkra sig om att det sker ett fungerande kollegialt lärande som ger avtryck i undervisningen, tydliggör vem på skolan som ansvarar för att se till att arbetet som diskuteras vid gemensamma konferenser fortlöper. Skolledningen och förstelärarna, vilka ingår i skolans skolutvecklingsgrupp, redogör i intervjuer för att de vid tidpunkten för Skolinspektionens besök på skolan arbetar med att skapa en struktur där utvecklingsgruppen på ett tydligt sätt ska leda och styra pedagogiska forum en gång i veckan. Detta ska enligt de intervjuade ske genom att exempelvis se till att innehållet som tas upp är tydligt kopplat till behoven i verksamheten och att diskussionerna bidrar till samsyn och likvärdighet på ett sådant sätt att det ger avtryck i undervisningen. Det framgår dock av intervjuerna att detta uppdrag är relativt nytt och att de ännu inte hunnit implementera arbetet fullt ut.

Vidare är lärarna på Breddensskolan, enligt vad som framgår i Skolinspektionens personalenkät, betydligt mindre nöjda med skolans arbete med rutiner för att introducera och handleda lärare än genomsnittet⁶. Vid intervju med lärare framgår att det varierar huruvida nya lärare får stöd och information om exempelvis skolans

⁶ Indexvärdet för påståendet "på den här skolan finns rutiner för att introducera nya lärare till arbetet" och "på den här skolan finns rutiner för att handleda nyanställda lärare i arbetet" var 3,5 respektive 4,3 på Breddensskolan, att jämföra med genomsnittsindexvärdet för samtlig personal i enkätomgången vilket var 5,9 respektive 5,5. Ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning.

arbetssätt och elevernas behov. Lärare uttrycker ett behov av rutiner för introduktion av nyanställda, och rektorn instämmer i intervju i att det finns ett behov av sådana rutiner. Rektorn berättar att det inofficiellt är ålagt respektive arbetslag att introducera nyanställda lärare, men att det saknas tydliga förväntningar och rutiner kring hur introduktionen ska utformas, såväl när det gäller behöriga som obehöriga lärare.

Skolinspektionens granskning visar även att Breddenskolas rektor inte bedriver ett strategiskt jämställdhetsarbete.

Elever berättar i intervjuer att det sällan eller aldrig förekommer att de pratar om jämställdhet mellan könen i skolan. Denna bild stöds av Skolinspektionens personalenkät, i vilken det framgår att lärarna på Breddenskolan har en mer negativ uppfattning än genomsnittet när det gäller påståendet om att de på skolan pratar om jämställdhet⁷. I intervjuer med lärare på skolan förklarar de att det förekommer att lärare på eget initiativ pratar om jämställdhet med eleverna och beaktar jämställdhetsperspektivet i sitt arbete med exempelvis planering av undervisningen och rastverksamheten, men att det saknas en skolgemensam strategi för arbetet. Detta bekräftas även i intervjuer med förstelärare, med representanter för elevhälsan respektive med rektorn. I intervjun med rektorn framgår vidare att utöver att eleverna tillfrågas om de upplever sig likabehandlade oberoende av kön, så sker ingen systematisk uppföljning av jämställdhetsarbetet.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektor behöver utveckla sin ledning och styrning av det pedagogiska arbetet.

Skolinspektionens granskning visar att det pedagogiska ledarskapet på Breddenskolan behöver utvecklas. Rektorn ska enligt skollagen leda och organisera verksamheten, men på Breddenskolan saknas sedan en längre tid tillbaka ett aktivt ledarskap där rektorn med tydlighet förmedlar till personalen vilka förhållnings- och arbetssätt som

⁷ Indexvärdet för påståendet var 7,1 på Breddenskolan, att jämföra med genomsnittsindexvärdet för samtlig personal i enkätomgången vilket var 8,3. Ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning.

ska gälla och vilken roll- och ansvarsfördelning som råder. Vidare har det även under en längre tid saknats en tydlig styrning från rektorn i arbetet med att se till att undervisningen utvecklas utifrån vad som framkommer i uppföljningar av elevernas kunskapsutveckling och undervisningens genomförande.

Skolinspektionens tematiska kvalitetsgranskningar visar att det är viktigt att rektorn beslutar om och förmedlar tydliga mål och förväntningar med fokus på elevernas lärande⁸. I detta ingår att rektorn behöver organisera välfungerande forum för kollegialt lärande så att undervisningen kan utvecklas mot de mål och förväntningar som rektorn som pedagogisk ledare beslutat om. Granskningen visar att rektorn på Breddensskolan identifierat ett behov av att utveckla de pedagogiska konferenserna på skolan, och att ett sådant arbete pågår. Skolinspektionen rekommenderar rektorn att fortsätta detta arbete, och i detta ta i beaktande viktiga kvalitetsaspekter av ett välfungerande pedagogiskt ledarskap. Sådana kvalitetsaspekter handlar bland annat om att se till att de pedagogiska konferenserna har ett tydligt syfte och innehåll och att det finns organiserade former för uppföljning av det pedagogiska utvecklingsarbetet för att säkerställa att det ger avtryck i undervisningen. Därtill är det viktigt att rektorn försäkrar sig om att beslut om gemensamma arbets- och förhållningssätt på skolan tydligt kommuniceras till alla lärare. Bland annat finns ett behov av att rektorn beslutar om och kommunicerar sådana gemensamma arbets- och förhållningssätt avseende studiero, vilket framgår längre fram i beslutet.

Precis som Skolinspektionen har rektorn på Breddensskolan sett ett behov av att utveckla arbetet med att följa upp utbildningens resultat och genomförande. Skolinspektionen rekommenderar därför även rektorn att inleda ett arbete med att utveckla denna aspekt av sitt ledarskap, då det utgör en grundbult i arbetet med att se till att skolans undervisning utvecklas. Rektorn behöver exempelvis se till att skapa rutiner och former för systematisk och kontinuerlig uppföljning av kunskapsresultaten och undervisningen, så att rektorn kan skaffa sig en bild av hur elevernas kunskapsutveckling samt undervisningens kvalitet fungerar på skolövergripande nivå.

⁸ Skolinspektionen (2012a) *Rektors ledarskap, med ansvar för den pedagogiska verksamheten*, Rapport 2012:1, Stockholm: Skolinspektionen. Resultat från Skolinspektionens skolenkät visar också att lärare som upplever att rektor tar ansvar för det pedagogiska arbetet på skolan i större utsträckning upplever att de har förutsättningar att hjälpa eleverna, se www.skolinspektionen.se och flikarna "Statistik" och "Statistik från skolenkäten".

Detta innebär att rektorn behöver se till att uppföljningen omfattar samtliga klasser och årskurser. Därtill behöver rektorn skapa rutiner och former för analys tillsammans med personalen av det som framkommer i uppföljningen. När personal upplever sig delaktiga i arbetet sker en förankring och ökad förståelse för verksamhetens problem, styrkor och förbättringsarbete⁹. Detta innebär att rektorn tillsammans med personalen behöver föra diskussioner om möjliga orsaker och förklaringar till varför resultaten eller kvaliteten skiljer sig åt mellan exempelvis klasser, ämnen eller över tid, för att i förlängningen kunna besluta om vilka utvecklingsåtgärder som är relevanta att vidta.

Undervisning

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Skolinspektionen motiverar sin bedömning genom att eleverna får en varierad undervisning som innehåller ett aktivt lärarstöd. Vidare är lektionsstarterna och sammanhanget mellan uppgifterna strukturerade, men flera lektioner avslutas inte på ett sammanfattande sätt. Lärarna stärker även elevernas motivation och har höga förväntningar på eleverna i undervisningen. Anpassningar sker i förhållande till elevernas behov, men elever som lätt når målen får inte alltid de utmaningar som de behöver. Bedömningen motiveras även av att lärarna ger eleverna utrymme att reflektera utan givna svar samt även över sitt eget lärande, samt att eleverna ges möjlighet att påverka arbetssätt och arbetsformer i undervisningen. Elevernas möjlighet att påverka undervisningens innehåll är dock begränsad.

Eleverna på Breddensskolan möter generellt sett varierade arbetsformer och arbetssätt i undervisningen. Av intervjuer med elever, lärare och av lektionsobservationer framgår att undervisningen består av olika typer av aktiviteter och uppgifter för att skapa variation och balans. Eleverna får arbeta i olika arbetsformer såsom lärarledda genomgångar i helklass, enskilt arbete, arbete i par och grupp enligt "EPA-modellen". Granskningen visar även att eleverna får prova på olika arbetssätt i form av interaktiva metoder som diskussioner, enskilt arbete, förmedling via medier såsom film eller

⁹ Skolverkets allmänna råd med kommentarer (SKOLFS 2012:98) *Systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet*, s. 21, 32, 37f.

radioberättelser, samt olika temaarbeten. Variation sker i de flesta ämnen, men i engelska och matematik är undervisningen inte lika varierad, även om det förekommer till exempel "utematte" och digitalt arbete i dessa ämnen ibland, enligt intervju med elever. Även lärare och specialpedagoger i årskurserna 4 och 5 säger att matematikundervisningen är svårare att variera, men att det sker till viss del genom olika spel, diskussionsuppgifter och utelektioner.

Granskningen visar att lärarna i sin undervisning aktivt arbetar med att stärka elevernas självförtroende och motivation att lära. Det framgår av intervjuer med elever, lärare samt av Skolinspektionens lektionsobservationer att lärarna har ett bemötande som stärker eleverna och att lärarna har höga förväntningar på eleverna. Lärarna ger eleverna uppmuntran och positiv feedback under lektionerna. Lärare säger i intervju att de har tydliga förväntningar och rimliga krav på eleverna och att de arbetar med att förmedla det med hjälp av formativ bedömning, beröm och utmaningar i form av anpassade uppgifter. Flera lärare säger vidare att de tar tillvara elevernas intressen, önskemål och nyfikenhet i undervisningen, samt anpassar och varierar arbetssätt för att det ska bli roligare. Elever berättar också om olika saker som lärarna gör för att göra undervisningen rolig och motiverande. Exempelvis uppger elever i årskurserna 4 och 5 att de har roliga inslag i undervisningen i form av spel och lekar och elever årskurserna 1-3 säger att de får guldstjärnor och överraskningar om de presterat bra.

Granskningen visar vidare, genom observationer och intervjuer, att lärarna ger eleverna det stöd de behöver för att förstå och komma igång med skolarbetet. Skolinspektionens elevenkät våren 2018 visar att samtliga elever i årskurs 5 på Breddensskolan hade en positiv uppfattning när det gäller påståendet att mina lärare hjälper mig i skolarbetet när jag behöver det¹⁰. Elever i olika årskurser uppger även i intervjuer att de känner att de får den hjälp som de behöver under lektionerna. Skolinspektionens lektionsobservationer visar också att eleverna ges ett aktivt lärarstöd i form av exempelvis tydliga instruktioner som ges såväl muntligt som skriftligt, aktiv lärarhjälp i klassrummet, "hjälpplistor", samt skriftliga instruktioner om

¹⁰ Indexvärdet för påståendet "mina lärare hjälper mig i skolarbetet när jag behöver det" var 9,2 på Breddensskolan, att jämföra med genomsnittsindexvärdet för samtliga elever i enkätomgången vilket var 8,6. Ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning. Enkäten besvarades av elever i årskurs 5 våren 2018 och finns att ta del av som helhet i Skolverkets statistikdatabas.

hur eleverna ska göra om de inte kommer vidare. Lärarna arbetar aktivt med att stötta eleverna under samtliga observerade lektioner.

Undervisningen inleds på ett tydligt och strukturerat sätt och lektionerna har ett sammanhängande flöde mellan olika moment och aktiviteter. Av intervjuer med elever, lärare och av lektionsobservationer framgår att lektionerna har en tydlig och intresseväckande inledning där lektionens mål presenteras såväl muntligt som skriftligt. Två specialpedagoger som har arbetat med att observera lektioner i årskurserna 3, 4 och 5 säger i intervju att de har gjort insatser för att ha en mer målfokuserad undervisning. En modell som kallas "de 7 frågorna" är nyligen implementerad och fungerar bra i årskurserna 3 och 5 enligt specialpedagogerna. Modellen anger hur lektioner inleds med presentation av bland annat lektionens mål, syfte och arbetsformer. "De 7 frågorna" används på generellt på skolan vid inledning av lektionerna, även om variationer finns. Det framgår av rektorsintervjun och av Skolinspektionens lektionsobservationer. Av intervju med lärare framgår även att de nationella målen och kunskapskraven presenteras i början av ett nytt arbetsmoment, och att eleverna i slutet av arbetsmomentet gör en självskattning av sin måluppfyllelse i förhållande till kunskapskraven.

Det framgår dock att de flesta lektionerna inte avslutas på ett strukturerat och sammanfattande sätt. Det vanligaste sättet av avsluta lektionen är enligt intervjuer med elever, specialpedagoger och förstelärare att läraren säger till eleverna att lektionen är slut, att de ska plocka ihop och gå på rast, eller ta en "bensträckare". Rektorn säger i intervju att hon inte har någon uppfattning om hur lektionerna avslutas på skolan, men att det inte finns någon beslutat skolövergripande modell för lektionsavslut. Biträdande rektorn säger att det inte sker ett sammanfattande lektionsavslut varje lektion och att skolan kan bli bättre på det. Tre av de nio lektioner som Skolinspektionen observerar vid granskningstillfället avslutas med att läraren sammanfattar lektionen genom att stämma av om målet med lektionen är uppfyllt. Elever berättar i intervjuer att dessa lektioner inte alltid avslutas så som de observerade lektionerna avslutades. Övriga lektioner som Skolinspektionen observerar avslutas med en kort avstämning där eleverna till exempel kort utvärderar lektionen, repeterar lektionens innehåll eller ger eleverna beröm för hur de arbetat under lektionen. En lektion avslutas med exit tickets på elevernas begäran. En lektion saknar helt avslut och eleverna lämnar klassrummet vartefter de plockat ihop sitt arbetsmaterial. Av intervju med lärare framkommer att flera lärare arbetar med att stämma av kort hur eleverna upplevt lektionen, men att det finns behov av att utveckla lektionernas avslut till att vara mer utvärderande.

Av granskningen framgår vidare att undervisningens innehåll anpassas till elever som har svårigheter att nå målen, men att arbetet med att anpassa undervisningen till elever som lätt når målen kan utvecklas. Det framgår av intervjuer med elever och lärare att i ämnena svenska och matematik har eleverna olika nivåer på läroböckerna, och i de natur- och samhällsorienterande ämnena ges uppgifter med öppna frågor som går att besvara på olika nivåer. Det erbjuds också en variation av arbetssätt, såsom möjlighet att lyssna istället för att läsa, och en lärare i praktiskt-estetiskt ämne säger att alla elever förvisso ska göra samma sak, men att tidsaspekten anpassas till elevernas individuella behov. Arbetet med anpassningar sker enligt intervju med lärare både i planeringsfasen och löpande i undervisningen. När det gäller extra anpassningar ger lärarna flera exempel på hur de arbetar och såväl lärarna som specialpedagogerna redogör för att elevhälsan är delaktiga i arbetet. Vidare uppger specialpedagogerna att de vid observationer i årskurserna 3-5 sett att arbetet med extra anpassningar generellt fungerar bra. Även om elevenkäter indikerar att eleverna på Breddensskolan är mer nöjda än genomsnittet med lärarnas förmåga att anpassa undervisningen om den upplevs som lätt¹¹, visar intervjuer med elever att lärarnas arbete med att ge elever som behöver mer utmaningar anpassade uppgifter kan utvecklas ytterligare. Exempelvis framgår detta av att elever i intervju berättar att de alltid behöver genomföra den planerade uppgiften innan de kan få vidare utmaningar, att elever i en klass säger att de läser "bänkbok" eller ritar om de blir klara med lektionsuppgiften och att elever uttrycker behov av svårare uppgifter i flera ämnen. Specialpedagoger i årskurserna 3-5 säger också i intervju att lärarna, med få undantag, inte arbetar med att ge eleverna individanpassade utmaningar i tillräcklig utsträckning. Likaså säger förstelärare i årskurserna 1-2 att lärarna är duktiga på att hitta enskilda lösningar för elever som har svårigheter att nå målen, men att de inte är lika duktiga på att ge utmaningar till elever som lätt når målen.

I undervisningen ges elever möjlighet att reflektera utan givna svar samt över sin egen inläring. Skolinspektionens lektionsobservationer visar att undervisningen vid flertalet lektioner innehåller moment där eleverna ges möjlighet att reflektera fritt kring frågor som inte har givna svar. Vid en lektion arbetar eleverna med att reflektera och diskutera olika dilemman kopplade till elevernas vardag såväl enskilt, i par och i

¹¹ Indexvärdet för påståendet "jag kan få svårare uppgifter om jag vill" var 7,3 på Breddensskolan, att jämföra med genomsnittsindexvärdet för samtliga elever i enkätomgången vilket var 7,2.

helklass, och en annan lektion används tankekarta som verktyg. Skolinspektionen observerar även en lektion där eleverna reflekterar kring olika känslouttryck, samt en annan lektion där eleverna arbetar med att ge varandra respons på texter de skrivit. En lärare i svenska säger att hen arbetar med att synliggöra lässtrategier för eleverna som de sedan får arbeta med enskilt, i par och i grupp. Eleverna utvärderar även sina kunskaper i arbetsplaner inför utvecklingssamtal. Lärare berättar bland annat även om att de undervisar om studieteknik i texttunga ämne som historia, pratar om studietips inför prov, använder sig av tankekartor och UR-material om studieteknik.

Granskningen visar därtill att lärare genom olika metoder inhämtar och tar tillvara elevernas synpunkter på undervisningens genomförande, men att eleverna endast i begränsad omfattning ges möjlighet att påverka undervisningens innehåll. Skolinspektionens elevenkät våren 2018 visar att samtliga elever i årskurs 5 på Breddensskolan hade en positiv uppfattning när det gäller påståendet att eleverna är med och påverkar på vilket sätt de ska arbeta med olika skoluppgifter på lektionerna. Av intervjuer med elever, lärare, och specialpedagoger framgår att elever utifrån ålder och mognad får möjlighet att påverka arbetssätt och arbetsformer, exempelvis om de vill jobba enskilt eller i grupp, eller vad de vill skriva om i en faktatext. Eleverna ges däremot enligt lärare inte möjlighet att påverka innehållet i undervisningen. Enligt intervju med förstelärarna diskuterar inte lärarkollegiet hur eleverna ska ges inflytande i undervisningen. Lärarna i årskurserna 4 och 5 säger att de låter eleverna vara med och påverka arbetssätt och arbetsformer, men att de som arbetslag har konstaterat att de behöver utveckla former för hur eleverna ska kunna påverka planeringen av undervisningen. En lärare säger att hen genom så kallade exit tickets i slutet av lektionen får veta vad eleverna lärt sig och att det ligger till grund för kommande planering. Lärare i årskurserna 1-3 berättar om att de arbetar med VÖL-schema (Vet, Önskar lära, Lärt) i NO i början av ett arbetsmoment. Lärarna uppger vidare att eleverna kan vara med och påverka hur de vill göra en planerad uppgift, men att uppgiften bestäms av läraren. Flera exempel nämns, såsom exempelvis att eleverna kan bestämma ämne men inte genre i en skrivuppgift i svenska, och att de kan bestämma om de vill arbeta enskilt eller tillsammans. En lärare uppger att hen har ett demokratiskt förhållningssätt och att eleverna ofta röstar fram hur de vill arbeta med en given uppgift.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver säkertställa att undervisningen struktureras så att den innefattar både en tydlig start och en summerande avslutning.

Skolinspektionens granskning visar att lärares arbete med att genomföra strukturerade lektioner behöver förbättras. Granskningen visar att alla lektioner inte är utformade så att de har ett summerande avslut som sätter lektionen och lärandet i ett sammanhang.

Enligt skolförordningen ska eleverna genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna når de kunskapskrav som minst ska uppnås och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen. En viktig del i en strukturerad och organiserad undervisning är att läraren ser till att lektionerna innefattar introduktion, genomförande och en uppföljande avslutning.

Breddenskolan har tagit fram en struktur för lektioner som anger att varje lektion ska innehålla en tydlig start och syfte. Enligt Skolinspektionen utgör även ett tydligt avslut på lektioner, där lärare tillsammans med elever summerar och reflekterar över det som har skett under lektionen, en viktig komponent i en strukturerad undervisning. Syftet med avslutningen är att läraren sammanfattar undervisningens olika delar och relaterar eller återknyter till syftet med lektionen eller arbetsområdet för att innehållet ska uppfattas som meningsfullt för eleverna och för att eleverna ska vara medvetna om var de befinner sig i sitt lärande.

Skolinspektionen rekommenderar rektorn att utveckla arbetet med att strukturera undervisningen så att den omfattar även en tydlig avslutning på lektionerna och som ger eleverna möjlighet att reflektera över undervisningen utifrån det planerade syftet. En sådan avslutning kan med fördel innefatta någon form av utvärdering av lektionen, vilket lärarna också kan använda som underlag för att utveckla undervisningen.

Trygghet och studiero

Skolinspektionen bedömer följande: Utbildningen präglas i flera delar av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Skolinspektionen motiverar sin bedömning genom att det bedrivs ett systematiskt arbete med att relativt brett kartlägga och analysera behov av trygghetsskapande insatser på skolan, men att arbetet med att tillförsäkra eleverna en trygg miljö behöver utvecklas framförallt i avseendet att kontinuerligt följa upp och utvärdera de trygghetssyftande insatser som beslutas om. Vidare behöver även det samlade arbetet med att skapa studiero utvecklas på ett sådant sätt att arbetet med att upprätthålla lugn och ro i klassrummet fungerar likvärdigt oavsett årskurs.

Det bedrivs ett aktivt, samlat och strukturerat arbete med att främja studiero i vissa årskurser på skolan, men alla årskurser omfattas inte av ett sådant organiserat arbete.

Vid intervju med elevhälsorepresentanter redogör två specialpedagoger för att de implementerat ett studieroskapande arbete med strukturstöd i årskurserna 3-5, som handlar om att exempelvis ge tydliga instruktioner i början av lektionen för att elever som har det svårt ska stöttas och på så vis i mindre grad störa undervisningen. I intervju med lärare i dessa årskurser bekräftar de att de använder sig av specialpedagogernas föreslagna strategier och detta syns även vid nästan alla observationer som Skolinspektionens utredare genomför i de årskurserna. Lärarna i årskurserna 3-5 beskriver också att arbetet med dessa strategier gett god effekt på studieron och att de återkommande diskuterat studiestrategier med varandra. När det gäller arbetet med studiero i årskurserna 1-2 berättar förstelärare med koppling till dessa årskurser att de förvisso pratat om strategier för att åstadkomma god studiero tidigare under läsåret, då lärarna fått förslag på sätt att arbeta med studiero, men att de inte vet i vilken utsträckning lärarna sedan arbetat vidare med det. Det är enligt de intervjuade oklart om det beslutades att det var ett arbetssätt som skulle tillämpas därefter eller bara ett förslag. Samtidigt uppger lärare i årskurserna 1-2 att det tidigare fanns ett arbete med gemensamma strategier för studiero på skolan, men att detta arbete inte vidhölls när skolans förrförra rektor slutade för några år sedan. Det framgår även att vikarier och annan personal som är inne i klassrummen inte känner till vilka förhållningssätt som ska tillämpas för att skapa studiero, och att förstelärarna anser att en diskussion om likvärdigt arbete kopplat till studiero behöver komma tillstånd. Även biträdande rektorn uppger att de tidigare haft gemensamma strukturer på skolan för att skapa och upprätthålla god studiero, men att arbetet aldrig implementerades på ett sådant sätt att det blev ett likvärdigt arbete på skolan eftersom det inte följdes upp av skolläningen.

Granskningen visar att det till viss del bedrivs ett mer samlat arbete på skolenivå med att vidta åtgärder i de fall bristande studiero identifieras genom uppföljning. I intervjuer med lärare framgår att elevernas upplevelse av studieron följs upp genom enkäter i alla årskurser och att lärarnas bild av studieron följs upp vid elevhälsforum eller vid revidering av likabehandlingsplanen. När det gäller den information som framkommer från lärarna om studieron framgår att rektorn beslutat om insatser i form av att exempelvis extra personal tillsatts i klasser som har uppgetts ha sämre studiero. Rektorn uppger även att enkätresultaten varit underlag till beslut om exempelvis resursförstärkning i vissa klasser. Vidare uppger rektorn att två klasser som identifierats ha sämre studiero omfattats av ett projekt där eleverna fått samtala om frågor kopplade till studiero, vilket gett god effekt. Samtidigt framgår i intervju med elevhälsorepresentanter att specialpedagogerna bedriver ett arbete med

observationer i årskurserna 3-5, vars syfte bland annat är att observera studieron. Specialpedagogerna uppger att observationerna visat att studieron fungerar sämre i vissa klasser, och att de handlett berörda lärare kring hur de kan arbeta för att skapa bra studiero i klassrummet. Något motsvarande uppföljnings- och åtgärdsarbete avseende studieron har inte genomförts i årskurserna 1-2.

Granskningen visar att det bedrivs ett systematiskt arbete med att kartlägga och analysera elevernas trygghet, men att arbetet med att följa upp och utvärdera de åtgärder som genomförs, för att säkerställa att de ger effekt, behöver utvecklas.

Lärare redogör i intervjuer för ett aktivt och systematiskt trygghetsskapande arbete där eleverna görs delaktiga. Samtliga elevers upplevda trygghet på skolan kartläggs återkommande genom enkäter. Lärarna berättar att enkäterna bland annat innehåller frågor om tryggheten på olika platser på skolan, på vägen till skolan, hur eleven känner sig behandlad av andra elever och av vuxna och om eleverna har någon att prata med om något händer. Skolans trygghetsgrupp sammanställer resultaten varpå lärarna diskuterar sin klass resultat med eleverna. Lärarna förklarar att om exempelvis omklädningsrummen identifierats som en otrygg plats i en klass i enkäterna så frågar lärarna eleverna vad det beror på och hur personalen kan göra det tryggare för eleverna där. Lärarna ger också flera exempel på olika åtgärder som vidtagits utifrån kartläggningar, exempelvis bemanning i omklädningsrummen och att trygghetsgruppen arbetar med en klass. Vidare ger lärare exempel på att de på skolan identifierat att kränkande behandling förekommer mer i vissa elevgrupper och därefter vidtagit åtgärder samt att man arbetar trygghetsfrämjande med rastaktiviteter vilket gett god effekt. Dock framkommer att elevernas upplevda trygghet på nätet inte kartläggs på skolan trots att det förekommer kränkningar på nätet mellan eleverna. Vidare uppger representanter för elevhälsan att arbetet med att skapa trygghet har utvecklingspotential i det att ingen elevhälsokompetens deltar i arbetet, som enligt representanterna kan handla om komplexa frågor i vilket en kuratorskompetens skulle behöva bidra. Därutöver framgår av intervjuer med såväl elever som lärarrepresentanter och rektorn att behovet av bemanning i omklädningsrummen för att skapa trygghet inte möts helt och fullt. Exempelvis uppger rektorn att bemanningen kan falla vid sjukdom och att det kommit till hennes kännedom att personal som schemalagts att bemanna omklädningsrummen ibland inte gjort det eftersom de tyckt det varit obekvämt att gå in i omklädningsrum som tillhör motsatt kön, något som lett till att flickornas omklädningsrum enligt elever nästan aldrig bemannas. Samtidigt uppger rektorn att de inte ser någon positiv utveckling avseende elevernas upplevda trygghet i omklädningsrummen i kartläggningarna över tid, och elever berättar att det under innevarande termin skett fysiska kränkningar då det inte varit någon vuxen på plats i omklädningsrummet trots

att personalen sagt att det ska vara det. Även elev- och personalenkäter indikerar att det finns ett behov av att utveckla arbetet med att skapa trygghet¹².

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla arbetet med tillförsäkra eleverna trygghet genom en bredare kartläggning och ett systematiskt uppföljnings- och utvärderingsarbete.

Skolinspektionens granskning visar att Breddensskolan bedriver ett systematiskt arbete med att tillförsäkra eleverna trygghet, men att arbetet behöver utvecklas i flera avseenden.

Enligt skollagen ska eleverna erbjudas en trygg skolmiljö. Trygghet är inte bara ett mål i sig, utan också en förutsättning för att eleverna ska kunna inhämta och utveckla nödvändiga kunskaper och värden (Prop 2009/10:165, s. 319). För att tillförsäkra eleverna en trygg utbildning behöver skolan systematiskt arbeta förebyggande genom att kartlägga elevernas trygghet i utbildningsverksamheten. På Breddensskolan finns former och rutiner för återkommande kartläggningar av elevernas upplevda trygghet, men det finns ett behov av att bredda kartläggningen till att även exempelvis även omfatta elevernas upplevelser av kränkningar på nätet, då detta inryms i skolans ansvarsområde och utgör en viktig påverkansfaktor för elevernas trygghet i skolverksamheten. Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att utvärdera skolans arbete med att kartlägga elevernas trygghet, för att säkerställa att alla viktiga delar som kan påverka elevernas trygghet i verksamheten omfattas av kartläggningen. Skolinspektionens tematiska kvalitetsgranskning *"Skolors arbete mot trakasserier och kränkande behandling på nätet"*¹³ kan exempelvis användas som ett stöd i detta arbete. Vidare rekommenderar Skolinspektionen rektorn att även utvärdera skolans

¹² Indexvärdet i elevenkäten för påståendet "jag känner mig trygg i skolan" var 7,8 på Breddensskolan, att jämföra med genomsnittsindexvärdet för samtlig personal i enkätomgången vilket var 8,0. Indexvärdet i personalenkäten för påståendet "det är en trygg miljö för eleverna på skolan" var 7,3 på Breddensskolan, att jämföra med genomsnittsindexvärdet för samtlig personal i enkätomgången vilket var 8,0. Ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning.

modell för att analysera trygghetsresultaten och fundera över om analysen exempelvis skulle kunna förbättras genom att personal i verksamheten med specifik kompetens deltar. Därutöver vill Skolinspektionen framhålla vikten av att rektorn utvecklar fungerande former för uppföljning och utvärdering av de trygghetssyftande åtgärder som skolan beslutar om utifrån kartläggningen, så att det säkerställs att dessa ger avsedd effekt eller i annat fall revideras.

Bedömning och betygssättning

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i låg utsträckning.

Skälen till Skolinspektionens bedömning är att rektorn inte leder ett analysarbete kring eventuella skillnader i bedömningar mellan olika ämnen och klasser. Rektorn ger inte heller lärarna tillräckliga förutsättningar i arbetet med likvärdig bedömning.

Rektorn analyserar inte eventuella skillnader och avvikelser i lärares bedömningar. I intervju beskriver rektorn att eventuella skillnader mellan lärares bedömningar kan framkomma vid lärarbyten eller vid sambedömning. Lärare uppger dock intervju att de inte känner till att rektorn har fört några diskussioner med lärarna som rör eventuella avvikelser i bedömningsarbetet. Av intervju med rektorn framgår också att rektorn inte bedriver ett aktivt arbete med att på eget initiativ identifiera om sådana skillnader förekommer, och förklarar att det beror på att hen inte kunnat ta fram informationen om skolans samlade resultat som ska finnas dokumenterade i skolans digitala plattform. Av en skriftlig redogörelse som skolan skickat in till Skolinspektionen framgår att rektorn exempelvis inte kan redovisa i vilken grad eleverna i årskurs 3 har uppnått de nationella målen de senaste tre åren. Då rektorn inte har förutsättningar att följa upp skolans kunskapsresultat saknas även förutsättningar att sammanställa elevers kunskapsresultat som underlag för ändamålsenliga och fördjupade analyser av resultaten kopplat till lärarnas arbete med bedömning.

Rektorn säkerställer inte i tillräcklig utsträckning att lärarna samverkar för att bedömningen ska vara likvärdig, och följer inte upp lärarnas arbete med bedömning. I Skolinspektionens enkät framgår att lärarna på Breddensskolan i lägre utsträckning än lärare i genomsnitt upplever att det är tydligt hur bedömning ska gå till och att de får

det stöd som behövs för att göra likvärdiga bedömningar¹⁴. Även av rektorns skriftliga redovisning och av intervjuer med lärare och rektor framgår att lärarna har behov av tydligare riktlinjer gällande bedömning, och att det därför nu pågår ett arbete på skolan med att upprätta lokala arbetsplaner som ska användas för att skapa en samsyn kring vilka kunskaper som är väsentliga i olika ämnen. Lärare uppger dock att det är endast i två ämnen som gemensamma bedömningsverktyg arbetas fram på skolan; matematik och svenska. Vid tidpunkten för Skolinspektionens besök framgår av intervju med lärare att rektor ser till att det sker sambedömning av de nationella proven i årskurs 3, både inom skolenheten och tillsammans med andra skolor i kommunen, och att skolan använder de obligatoriska bedömningsstöden för årskurs 1. I övriga ämnen är lärarna dock inte ålagda av rektor att använda bedömningsstöd, och arbetet med sambedömning utöver vid nationella prov styrs inte i tillräcklig utsträckning av rektor för att se till att alla lärare deltar i sådant arbete. Det framgår av intervjuer med lärare, elevhälsa och rektor att det finns ett forum som kallas "parallellen" för lärare inom en årskurs att samverka kring bedömning även i ämnen och årskurser där nationella prov inte genomförs. Lärare i årskurs 4 och 5 berättar att de arbetar med sambedömning och diskuterar den sammanvägda bedömningen vid den avsatta samverkanstiden för årskurslärarna ("parallellen"), medan lärare i årskurserna 1-3 uppger att de inte deltar i någon sambedömning utöver den av nationella proven. Lärare i årskurserna 1-3 uppger i intervju att rektor inte har någon insyn i lärarnas arbete med likvärdig bedömning, och flertalet lärare uppger i intervjuer att de aldrig varit med om att de fått frågor om rektor om själva bedömningsarbetet, exempelvis om hur de samlar in information inför bedömningen. Rektor säger att annan praktisk planering riskerar att ta överhanden i "parallellen", och bekräftar att det skiljer sig mellan åt mellan årskurserna på skolan i vilken utsträckning ett kollegialt bedömningsarbete sker. Av intervju med representanter på skolans elevhälsa framgår vidare att lärarnas kompetens att planera för bedömningstillfällen och motivera elevers måluppfyllelse varierar mycket på skolan. Det finns också några lärare i vissa ämnen, såsom till exempel engelska, bild och musik, som antingen saknar avsatt tid för sambedömning med ämneskollegor, eller

¹⁴ Indexvärdet för påståendet "på den här skolan är det tydligt hur bedömningen av elevernas kunskapsutveckling ska gå till" och "jag får det stöd som jag behöver för att göra likvärdiga bedömningar av elevernas kunskapsutveckling" var 6,2 respektive 5,7 på Breddensskolan, att jämföra med genomsnittsindexvärdet för samtlig personal i enkätomgången vilket var 7,2 respektive 7,1. Ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning.

inte ingår i någon "parallell" där tid för bedömningsarbete finns. Lärarna i slöjd samarbetar på eget initiativ kring bedömning, men rektorn uppger att exempelvis lärare i bild påtalat att hen känner sig ensam i sitt uppdrag och att rektorn skulle behöva organisera ett samarbete med en annan lärare i bild för att de skulle kunna sambedöma. Det finns inte heller några organiserade forum för sambedömning med andra skolor i kommunen utöver kring nationella proven.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla fungerande forum för att främja likvärdig bedömning på skolan
- Rektorn behöver följa upp lärarnas arbete med bedömningar och undersöka om det finns omotiverade avvikelser i bedömningen.

Skolinspektionens granskning av Breddensskolan visar att rektorn behöver följa upp lärarnas samlade bedömningar och resultat på nationella prov i syfte att undersöka om det förekommer omotiverade avvikelser i bedömningen inom skolenheten och vid behov besluta om åtgärder för att komma tillrätta med dem. Skolinspektionen vill i sammanhanget framhålla att det hos rektorn ligger ett ansvar för att de bedömningar som görs av elevernas kunskapsutveckling och resultat är likvärdiga, det vill säga att elevernas kunskapsutveckling är bedömda på samma grunder och att bedömningarna utgår från kunskapskraven. För att veta det behöver rektorn analysera bedömningar utifrån skillnader och variationer mellan årskurser, klasser, kön och i förhållande till nationella prov i de årskurser där dessa genomförs, och tillsammans med lärarna diskutera de skillnader som förefaller omotiverade. Skolinspektionen rekommenderar således rektorn att denne utformar och implementerar fungerande rutiner för att kunna bedriva ett sådant systematiskt utvecklingsarbete som krävs för att ständigt driva skolans bedömningsarbete mot ökad likvärdighet.

Skolinspektionens granskning av Breddensskolan visar också att rektorn behöver säkerställa att lärare gör bedömningar på ett likvärdigt sätt. Granskningen visar att rektorn ger vissa, men inte tillräckliga, förutsättningar för att lärarna regelbundet ska kunna samverka med varandra när de gör sina bedömningar av elevernas måloppfyllelse. Vid tidpunkten för granskningen finns nämligen endast ett fungerande sambedömningsforum som rektorn organiserat på skolan och detta är begränsat till sambedömning av nationella proven. Det finns därmed ett behov av att rektorn ser till att arbetet med att främja likvärdig bedömning utvecklas så att det sker under mer strukturerade former under tydlig ledning av rektorn eller någon annan, av rektorn,

utsedd personal på skolan. Arbetet behöver organiseras på ett sådant sätt att likvärdighet kan främjas genom sambedömning i alla ämnen och årskurser. Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att alla lärare ges möjlighet att diskutera och analysera hur de bedömer elevernas kunskaper. Lärare behöver ges möjlighet till såväl generell som ämnesspecifik och konkret samverkan i bedömningsfrågor. Möjligheten att samverka behöver också finnas såväl på skolan som med lärare på andra skolor, då det senare bidrar till att bedömningen blir mer tillförlitlig och inte låter sig påverkas av till exempel lokala "traditioner" eller bedömningskulturer. I arbetet med att utforma fungerande forum för sambedömning kan rektorn med fördel ha i åtanke att forskningen visar att det finns ett antal faktorer som gynnar god sambedömning. En sådan faktor är att lärarna vid sambedömningstillfället diskuterar konkreta elevexempel som representerar en stor bredd av prestationer och elever med olika bakgrund. En annan sådan faktor är att själva sambedömningstillfället är tydligt strukturerat i form av det exempelvis sker vid en bestämd tidpunkt och präglas av ett tydligt ledarskap och en tydlig arbetsgång. Ytterligare en faktor som gynnar sambedömning är att se till att alla i gruppen får komma till tals och att avvikande uppfattningar ses som en tillgång snarare än som ett hinder¹⁵.

På Skolinspektionens vägnar

X Malin Norell

Beslutsfattare
Signerat av: Malin Norell

X Sara Afifi

Föredragande
Signerat av: Sara Afifi

I handläggningen av ärendet har även utredaren Mari Isacson medverkat.

¹⁵ Skolverket (2013) Stödmaterial, Sambedömning i skolan – exempel och forskning, s. 15

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 9 lektionsobservationer
- 2 gruppintervjuer med elever
- 3 gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten mellan den 26 mars 2019 och den 28 mars 2019. Besöket genomfördes av Sara Afifi och Mari Isacson.

Breddenskolan är en kommunal grundskola i Upplands Väsby kommun. Vid tidpunkten för Skolinspektionens besök omfattar verksamheten knappt 300 elever i årskurserna 1-5. Därutöver bedrivs förskoleklass- och fritidshemsverksamhet vid skolenheten. Skolan leds vid tidpunkten för granskningen av en tillförordnad rektor. I ledningsgruppen ingår även vid samma tidpunkt en tillförordnad biträdande rektor.